

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
TEKNIIKAN JA LIIKENTEEN ALA

VANHAN TIILINAVETAN KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTTAMINEN

TEKIJÄ: Eero Koivu

Koulutusala Tekniikan ja liikenteen ala	
Tutkinto-ohjelma Rakennusarkkitehdin tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä Eero Koivu	
Työn nimi Vanhan tiilinavetan käyttötarkoituksen muuttaminen	
Päiväys 30.5.2024	Sivumäärä/Liitteet 38/4
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Yksityinen henkilö	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä muutossuunnitelmat 1920-luvulla rakennetun tiilinavetan tiloihin. Työn tavoitteena oli tutkia ja suunnitella käyttämättömäksi jääneen navetan tiloja ja sen mahdollisuuksia uusille käyttötarkoituksille. Tilaaja toivoi navettaan suunniteltavaksi toimistotilaa, majoittumistilaa, juhlatilan sekä kellarisaunan.</p> <p>Opinnäytetyö koostui kahdesta eri osuudesta: se sisälsi toiminnallisen osuuden eli itse suunnittelun ja opinnäytetyöraportin eli koko prosessin ja suunnitelmien dokumentoinnin. Toiminnallisessa osuudessa tutkittiin rakennuksen historiaa, tutustuttiin lähtöaineistoihin sekä tehtiin luonnossuunnitelmia kohteesta. Projektin aikana suunnitelmia ja tilaratkaisuja ja niiden eri vaihtoehtoja käytiin läpi tilaajan ja ohjaajan kanssa. Työ tehtiin itsenäisesti tilaajaa konsultoiden sekä ohjaajan ohjauksen alla. Suunnitelmat on tehty pääasiassa Revit-ohjelmalla ja havainnekuvat Twinmotion- ja PhotoShop-ohjelmilla.</p> <p>Suunnittelutyön tuloksena valmistui luonnostason muutossuunnitelmat, jotka sisältävät tontinkäyttösuunnitelman, suunnitelman tiilinavetan uudistamisesta toimisto-, majoitus- ja juhlatilakäyttöön sekä kellarisaunan suunnitelman. Tiilinavetan muutossuunnitelmien pohjalta valmistui myös havainnekuvat, jotka auttavat tilaajaa hahmottamaan mahdollisia muutoksia visuaalisesti.</p> <p>Suunnitelmien pohjalta tilaaja voi halutessaan jatkaa projektia rakennuslupavaiheeseen.</p>	
Avainsanat Käyttötarkoituksen muutos, luonnossuunnitelma, tilaratkaisu, tietomalli	

Field of Study Technology, Communication and Transport	
Degree Programme Degree Programme in Construction Architecture	
Author(s) Eero Koivu	
Title of Thesis Changing the purpose of an Old Brick Barn	
Date 30 May 2024	Pages/Appendices 38/4
Client Organisation /Partners Private client	
<p>Abstract</p> <p>The purpose of this thesis was to make a conversion plan for a brick barn built in the 1920s. The aim was to study and design the space of the unused barn and its potential for new uses. The client wished to design an office, accommodation, a party room and a basement sauna in the cellar.</p> <p>The thesis consisted of two different parts: the functional part, i.e. the design itself, and the thesis report, i.e. the documentation of the whole process and plans. In the functional part, the history of the building was studied, the source materials were examined, and sketches of the site were made. During the project, plans and spatial solutions and their various options were discussed with the client and the supervisor. The work was carried out independently, in consultation with the client and under the guidance of the supervisor. The plans were mainly made with Revit and the illustrations with Twinmotion and PhotoShop.</p> <p>The design work resulted in the preparation of sketch-level conversion plans, which include a land use plan, a plan to convert the brick barn into an office, accommodation and banqueting space, and a plan for a basement sauna. The plans for the conversion of the brick barn were also used to produce illustrations to help the client visually outline the possible changes. The plans will allow the client to proceed to the building permit stage if they wish.</p>	
<p>Keywords</p> <p>Adaptive reuse, sketch design, space solution, building information model</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	NAVETAT SUOMESSA.....	6
2.1	Navetoiden historia	6
3	TYÖN TAUSTAA.....	9
3.1	Tehtävänanto	9
3.2	Yli-Penilän tila.....	9
3.3	Miljöö.....	12
4	LÄHTÖTILANNE.....	15
4.1	Mittaus- ja tutustumiskäynnit	15
4.2	Suunnittelun lähtökohdat.....	16
4.3	Tietomallin laatiminen	18
5	SUUNNITELMA	19
5.1	Tontinkäyttö	19
5.1	Rakennussuunnittelu	20
5.2.1	Toimiston suunnittelu	20
5.2.2	Airbnb-asunnon ja saunan suunnittelu	24
5.2.3	Juhlatilan suunnittelu	30
6	POHDINTA	34
	LÄHTEET.....	35
	KUVALUETTELO.....	36
	LIITTEET.....	38

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena on vanhan tiilinavetan käyttötarkoituksen muuttaminen. Navetta on rakennettu 1920-luvun alkupuolella ja on sen jälkeen toiminut 90-luvulle asti sen alkuperäisessä navettakäytössä. 1990-luvulla navettaan on tehty muutoksia ja se on ollut siitä asti vähemmällä käytöllä. Rakennus sijaitsee Turun Kaksikerran saarella, noin 20 kilometriä Turun keskustasta etelään. Tässä opinnäytetyössä navettaan viitataan myös tilan alkuperäisellä nimellä: Yli-Penilän tila. Suunnittelu-prosessin käynnistymisen taustalla on navetan tilojen vähälle jäänyt käyttö.

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia navetan eri tilojen käyttömahdollisuuksia ja tehdä luonnosta-soiset suunnitelmat käyttötarkoituksen muuttamisesta. Luonnossuunnittelun osalta tutkitaan erilaisia tilaratkaisuja ja vaihtoehtoja uudelle käyttötarkoitukselle. Suunnitelmien tukena käytetään tilaajalta saatua lähtöaineistoa ja vanhoja piirustuksia.

Työ käsittää toimistotilan suunnittelun vanhan karjahuoneen paikalle, majoituskäyttöön sopivan airbnb-tilan suunnittelun navetan länsipäätyyn, juhlatilan suunnittelun navetan yliselle sekä pienen saunan suunnittelun kellariin.

Suunnitelma on tarkoitus tehdä vanhaa rakennusta kunnioittaen niin, että sen ilme säilyisi ja suunnitelmien lopputulos olisi harmoniassa vanhan kanssa. Esimerkiksi pyritään säilyttämään rakennuksen tunnusomaiset piirteet ja paljon vanhoja elementtejä, kuten ovia ja ikkunoita.

2 NAVETAT SUOMESSA

2.1 Navetoiden historia

Suomessa navetoiden rakennusmateriaali oli pitkälle historian aikana täysin puuta. Puunavetoiden kestävyys ja käyttöikä olivat kuitenkin melko lyhyitä, johtuen lattialle kertyvistä lantakerroksista, jotka lahottivat puunavetoiden alimpia seinähirsiiä. Puunavetoista siirryttiinkin kivinavetoihin 1700-luvulla valtion kannustaessa talonpoikia rakentamaan kivinavetoita verohelpotusten ja palkintojen saattamana. Kivinavetoita alettiin rakentamaan ensimmäisenä pohjanmaalle, mistä rakentamistaito- ja tapa levisivät myöhemmin muualle suomeen. Kivinavetoita rakennuttivat ensin pääasiassa varakkaat tilalliset. Ensimmäiset kivinavetat rakennettiin yleensä rakennuspaikan lähiympäristöstä löytyneistä isommista kivistä. Tämän mallin mukaan rakennettuja kivinavetoita tehtiin noin parin sadan vuoden ajan. 1880-luvulla navetoiden ulkonäkö muuttui kiventyöstötaidon kehittyessä, kun luonnonkivien sijaan navetat rakennettiin lohkotuista kivistä. (Puustjärvi 2018, 50.)

Uuden taidon myötä navetoiden julkisivut saatiin huolitellumman näköisiksi, mikä oli tärkeää 1800-luvun varallisuuskäsityksen mukaan, jossa kivinavetoita pidettiin talon varallisuuden osoituksena. Vuosisadan vaihteessa rakentamisen käytännöllisyys ja helppous menivät näyttävän ulkomuodon edelle, jolloin alettiin rakentamaan navetan alaosa kivistä ja yläosa hirrestä. Näin saatiin lahottavan lantakerroksen päälle kiveä, mutta kallista kivityötä ei tarvittu rakennuksen yläosaan. (Puustjärvi 2018, 51.)

1900-luvun alussa ammattisuunnittelijoiden tekemät rakennuspiirustukset yleistyivät ja samaan aikaan kivinavetoita rakennettiin taas kivistä harjalle asti. Samalla myös tilienkäyttö yleistyi ja ikkunoiden ja ovien aukkojen koot suurenivat. Kivinavetoita rakennettiin kahdella eri tavalla. Tapana oli rakentaa seinät kahdenkertaisella kiviseinällä tai yhdenkertaisella kiviseinällä, jossa sisäpuolen seinä oli joko tiiltä tai sementtiä. Ulko- ja sisäseinän väliin jätettiin tyhjä väli, joka täytettiin hiekalla lämmöneristämiseksi sekä seinien huurtumisen estämiseksi. (Puustjärvi 2018, 52.)

1900-luvun alussa ja myöhemmin navetoita rakennettiin myös kokonaan tiilestä. Vanhimpien tiilinavetoiden seinät rakennettiin massiivisiksi tiilimuureiksi. Toinen tapa oli muurata seinät kahdesta tiilikerroksesta, joiden väliin jätettiin ilmarako. Ilmaraon tarkoitus oli toimia lämmöneristeenä. Tiili-seinät sidottiin toisiinsa rautaisin kiinnikkein. (Saatsi E ja P 2021.)

2.2 Tiilinavetoiden uusiokäyttö

Suomesta löytyy lukuisia tiilinavetoita, jotka eivät ole enää navettakäytössä tai käytössä ollenkaan. Useat tällaiset navetat saattavat olla kuitenkin vielä hyvässä kunnossa ja käyttökelpoisia. Jotkut ovat tehneet ratkaisuja ja lähteneet kunnostamaan ja muokkaamaan navetoita uusiokäyttöön. Esimerkkejä löytyy paljon, kuten Seinäjoella sijaitseva Kalevan navetta, joka on muutettu kulttuurikeskukseksi. (Kuva 1, kuva 2)

Kuva 1. Kalevan navetta (Johannes Tervo 2020)

Kuva 2. Kalevan navetan vintin taidetila (Jenni Latva 2020)

Tämänhetkisessä maataloudessa vanhoille tiilinaventoille on haastava keksiä järkevää ja perusteltua käyttöä. Usein syynä tähän ovat matalat huonekorkeudet ja paksut seinät, jotka rajoittavat käyttöä. Esimerkiksi uusien aukotusten tekeminen massiiviseen tiiliseinään on haastavaa ja usein myös kallista. Ilmaraollisten tiiliseinien ongelmana taas on niiden hauraus.

Kaikesta huolimatta vanhoille tiilinaventoille on löytynyt erilaisia uusia käyttöratkaisuja. Tiilinaventoita on muutettu esimerkiksi asuinkäyttöön, juhlatiloiksi ja ravintolakäyttöön. Tiilinavetoiden muuttaminen uuteen käyttötarkoitukseen voi vaatia usein paljonkin tekemistä ja vaivaa, kun taas joskus uusi käyttötarkoitus voidaan toteuttaa pienemmällä vaivalla, riippuen kohteen kunnosta ja uudesta käyttötarkoituksesta.

Hyvänä esimerkkinä on Paraisilla sijaitseva Qvidja gårdin hevostalli (Kuva 2, kuva 3), jossa muutoksia on jouduttu tekemään suurella mittakaavalla. Qvidja gårdin hevostalli on restaurointihankkeen lopputulos vuonna 1876 rakennetusta navetasta.

Kuva 3. Qvidja gårdin vanhasta navetasta muutettu hevostalli (Anders Portman 2022)

Kuva 4. Näkymä hevostallin sisältä (Anders Portman 2022)

3 TYÖN TAUSTAA

3.1 Tehtävänanto

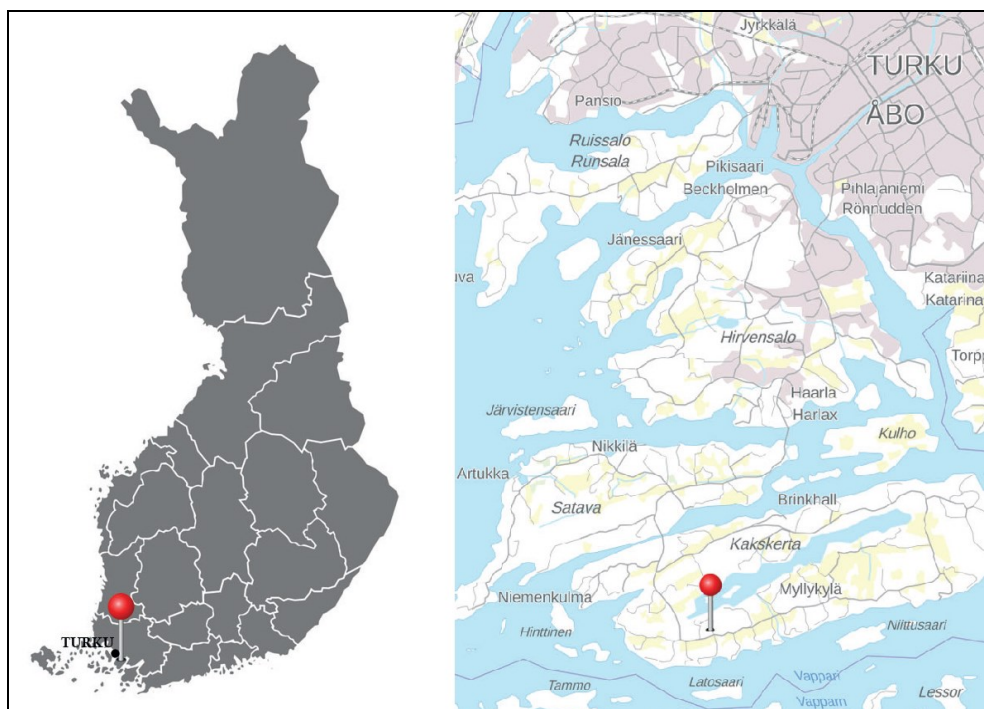
Opinnäytetyön tehtävänä oli lähteä kehittämään vanhaa tiilinetettä majoitus, toimisto sekä juhlatilakäyttöön sekä suunnitella alueen pihapiiriä navetan käyttötarkoituksen muutoksen mukaisesti.

Suunnittelukohte sisältää karjahuoneen, johon on tarkoitus sijoittaa toimistotilat, navetan yläosan, johon on tarkoitus sijoittaa juhlatila sekä rengin tupa, johon sijoitetaan airbnb-asunto. Navetan kellarin suunnitellaan sauna.

Suunnittelussa on keskitytty siihen, kuinka vanhasta tiilinetestä saadaan suunniteltua mahdollisimman käytännöllinen, arkkitehtonisesti mielenkiintoinen ja pienillä muutostratkaisuilla toteutettava kokonaisuus.

3.2 Yli-Penilän tila

Yli-Penilän tila on toinen Penilän kylän nykyisistä tiloista. Toinen on nimeltään Ali-Penilä. Penilän kylä (Kuva 5) sijaitsee Turun Kaksikerran saarella ja kylä rajoittuu pohjoisessa Kaksikerran järveen ja etelässä mereen. Yli-Penilästä käytetään myös nimeä Yrjölä ja Ali-Penilästä nimeä Mattila. (2x kesäkuu 2016, 11–17.)

Kuva 5. Sijaintikartta (Koivu 2024)

Penilän kylän historia ulottuu keskiajalle asti. Vuonna 1540 Penilän kylään on kuulunut neljä taloa. Näistä neljästä talosta kolme on ollut verotaloja ja yksi on ollut tuomiokirkon sielujen alttarin omistuksessa oleva lampuotitalo. Sielujen alttarin omistuksessa ollut talo siirtyi myöhemmin kruunulle ja

kolme muuta taloa yhdistyivät yhdeksi verotaloksi vuonna 1550. Molemmat talot autoituivat vaikeiden viljakatojen ja Tanskan sodan (1675–1678) jälkeen. 1640 luvulta lähtien Penilän talot ovat olleet asuttuina nykypäivään asti. Vuonna 1698 Johan Vettervik laati tiluskartan Silloisesta Pennilän kylästä (kuva 6), josta löytyy paljon yhtäläisyyksiä nykypäivään verrattuna. (2x kesäkuu 2016, 1.)

Kuva 6. Pennilän tiluskartta vuodelta 1698 (Vettervik 1698)

Yli-Penilän tilaan kuuluu nykypäivänä kuusi eri rakennusta. Ylitalon eli Yli-Penilän päärakennuksen lisäksi tontilla on toinen asuinrakennus, saunarakennus, kaksi piharakennusta sekä navetta, joka on tämän opinnäytetyön kohteena.

Tänä päivänä Yli-Penilän navetan kunto on hyvä. Navetan katto on vaihdettu uuteen (Kuva 7) ja alkuperäinen tiiliseinä on varsin hyvässä kunnossa. (Kuva 8). Kuvasta 9 käy ilmi, että sisätiloihin on

tehty aikaisemminkin muutoksia. Muutokset ovat tehty 90-luvulla ja ajatuksena on ollut asumiskäyttöön soveltuva ratkaisu. Tilaajan mukaan navetassa ei kuitenkaan ole kukaan asunut, vaan tilat on olleet ennemminkin varastona ja osa huoneista työskentelytiloina.

Kuva 7. Navetan uusittu peltikatto (Koivu 2023)

Kuva 8. Navetan tiiliseinää (Koivu 2023)

kuva 9. Navetan karjahuone nykytilassa (koivu 2023)

3.3 Miljö

Yli-Penilän tilaa ympäröivät pellot ja havumetsät. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat noin (kuva 10). Saaressa on paljon muitakin asuinrakennuksia ja ympärivuotisia asukkaita vuonna 2017 oli reilut 600 henkeä. (Satava-Kaksikerran osayleiskaava 2019) Kaksikerran saari on suosittu loma-asuntokohde.

Kuva 10. Alueen rakeisuuskaavio, Yli-Penilän tila merkittynä kaavioon punaisella värillä (Koivu 2023)

Ensimmäisenä tontille käännyttäessä ajetaan muutamia kymmeniä metriä kapeaa pihatietä ylöspäin. Navetta jää oikealle ja pihatie jatkuu Yli-talon ohitse tilan poikki. Navetalle pääsee myös suoraan

pienempää tietä, joka ilmenee kuvasta 11. Tontti on rinteellinen ja laskee etelään Vapparintielle päin. Pihapiiri on rauhallinen ja tontilla kasvaa monia eri puulajeja. Maasto on osittain kalliota ja luonnontilassa olevaa maata, mutta suurimmaksi osaksi nurmikkoa.

Tontti sijaitsee rinteessä ja on noin 18 metriä merenpinnan ylläpuolella. Tontilta on hyvät näkymät etelään, jossa on peltoja ja kauempana meri (kuva 12, kuva 13). Pohjoisessa sekä lännessä on metsää ja tontin itäpuolella on Ali-Penilän tila Järvi-Peniläntien itäpuolella.

Kuva 11. Pihatie navetalle (Koivu 2023)

Kuva 12. Näkymä navetan terassilta etelään. (Koivu 2023)

Kuva 13. Näkymä navetan yliseltä etelään, josta voi nähdä pilkahduksen merta (Koivu2023)

4 LÄHTÖTILANNE

4.1 Mittaus- ja tutustumiskäynnit

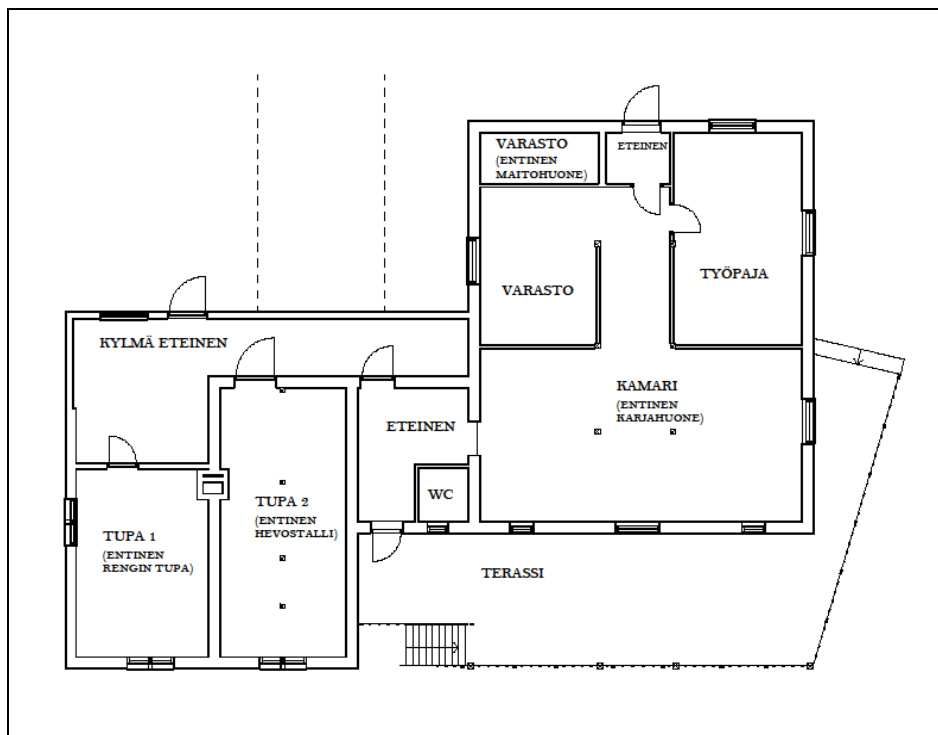
Suunnittelutyö alkoi tutustumiskäynneillä kohteeseen maaliskuussa 2022. Ensimmäisellä tutustumiskäynnillä käytiin tilaajan kanssa läpi heidän ajatuksiaan navetan suhteen. Kohteesta otettiin paljon valokuvia (Kuva 14) ja tutkittiin rakennuksen tilojen mahdollisuuksia sekä tilankäytöllisiä vaihtoehtoja pintapuolisesti. Kuvien avulla pystytään hahmottamaan tilaa paremmin ja viemään ajatustyötä eteenpäin.

Toisella vierailukäynnillä keskityttiin rakennuksen mittaamiseen. Navetasta ei ollut olemassa tarkempia piirustuksia, joten mitkään rakennuksen mitat eivät olleet tiedossa. Navetasta pyrittiin saamaan mahdollisimman paljon eri mittoja, jotta saataisiin myöhemmin tehtyä rakennuksesta mahdollisimman tarkka ja aidot mittasuhteet omaava tietomalli. Mittaukset tehtiin käsin laser- ja rullamitalla.

Apuna mittaustyössä oli vuonna 1986 RKM Pentti Paavolan tekemät muutossuunnitelmat rakennuksesta, joihin pystyttiin merkitsemään mittoja ja havaintoja. (Kuva 15)

Kuva 14. Tutustumiskäynnillä kohteessa (Koivu 2022)

Kuva 18. Ensimmäisen kerroksen pohjapiirros lähtötilanteessa (Koivu 2023)

Kuva 19. Vanhan navetan käyttämätöntä eteistilaa (Koivu 2023)

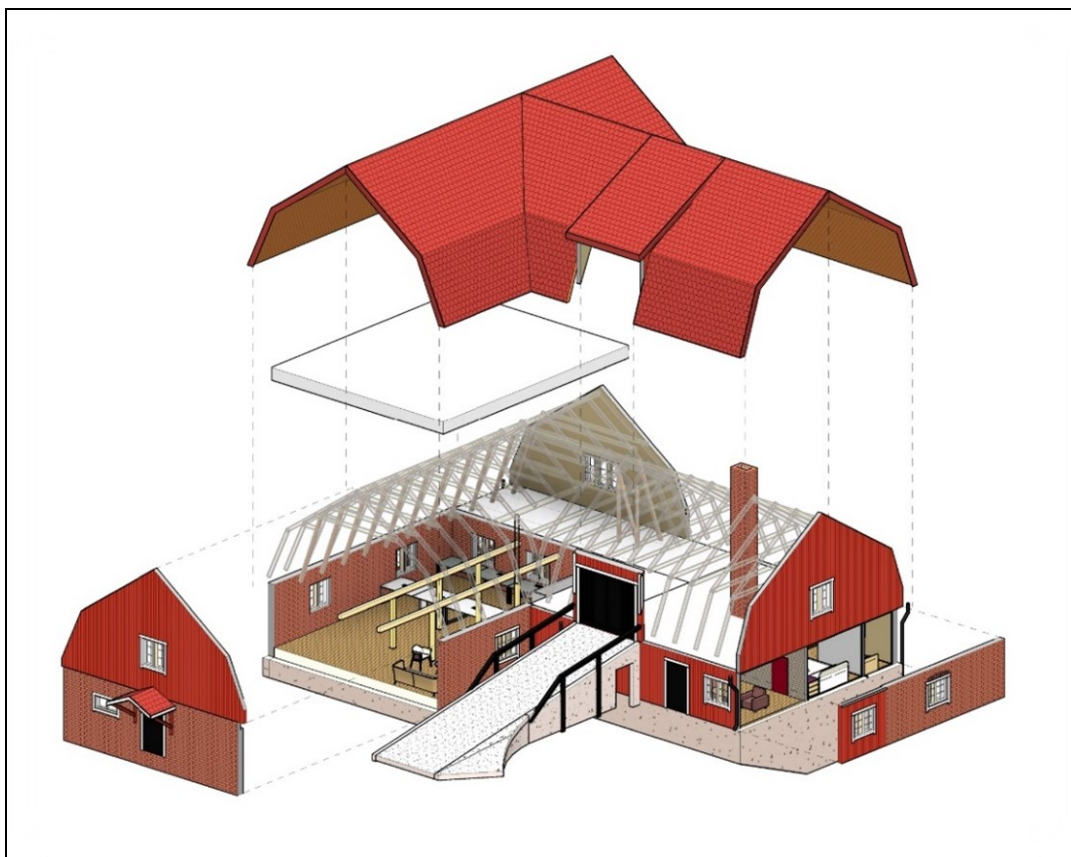
Lähtökohtana pohjien suunnittelulle oli se, että pyritään säilyttämään mahdollisimman paljon vanhaa ennallaan sekä tekemään muutoksia pienellä budjetilla. Suurimmat muutokset ovat nykyisen kamarin eli entisen karjahuoneen ja sen eteisen kohdalla. Rakennuksen länsipäädyssä olevat tuvat yhdistyvät suunnitelmassa yhdeksi, mutta muuten muutokset ovat melko maltilliset.

4.3 Tietomallin Laatiminen

Mittauksien ja kuvien pohjalta rakennuksesta tehtiin ensin nykytilannetta vastaava tietomalli. Tietomalli tuotettiin Revit-ohjelmistolla. (Kuva 16)

Alkuperäinen tietomalli pyrittiin luomaan mahdollisimman aidosti nykytilannetta vastaavaksi malliksi. Tietomallissa oli alun perin tarkasti kaikki nykyiset rakenteet, jotta voitaisiin myöhemmin vertailla vanhan ja uuden rakenteen eroja ja tarkastella muutoksen aiheuttamia liikkeitä rakennuksen rakenteissa ja mitoissa.

Suunnittelutyön edetessä Revit-malli on päivittynyt aina uusimpien suunnitelmien mukaan. Yksinkertaisesta massamallista päästiin lopulta tarkkaan mallinnukseen, jossa on sisällytettyä materiaalit, kalusteet ja maanpinnan korot.

Kuva 16. Räjätyskuva Revit-mallista (Koivu 2023)

5 SUUNNITELMA

5.1 Tontinkäyttö

Kuva 17. Tontinkäyttösuunnitelma

Tontinkäytön (Kuva 17) suunnittelun lähtökohtana on ollut säilyttää mahdollisimman paljon ennal-
laan alueella olevaa kasvillisuutta ja puita. Tontilla olevat puut on säilytetty suunnitelmassa ja ne on
myös esitetty rakennuksen julkisivupiirustuksissa.

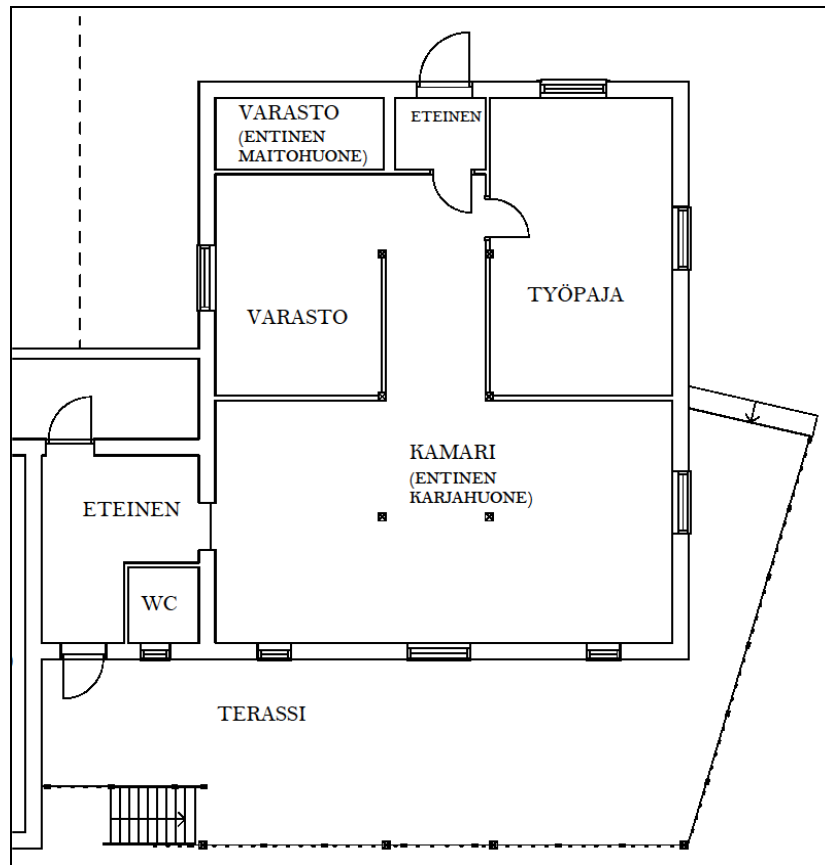
Pysäköintialue on suunniteltu tontin ulkopuolelle, Vapparintien eteläpuolelle. Pysäköintialueen sijoit-
taminen hieman kauemmaksi on ratkaisu, jolla estetään piha-alueen tukkiutumista ja saadaan autot
kauemmaksi rakennusmassoista. Näin alue pysyy paremmin hallinnassa ja viihtyisän näköisenä sil-
loinkin, kun sitä käytetään. Lisäksi tontilla asuvat ihmiset saavat olla enemmän rauhassa, sekä kul-
kea itse helposti alueen lävitse. Pysäköintialue rakennetaan nykyisen viljelysmaan päälle ja se raja-
taan istutuksilla ajotiestä.

Tontin huoltoajo on ajateltu järjestettävän niin, että navetan edustalle pääsee ajamaan autolla ja
kääntyminen on mahdollista navetan ja pienemmän asuinrakennuksen edustalla. Halutessaan autolla
voi myös ajaa lenkin tontin läpi takaisin Vapparintielle.

5.2 Rakennussuunnittelu

5.2.1 Toimiston suunnittelu

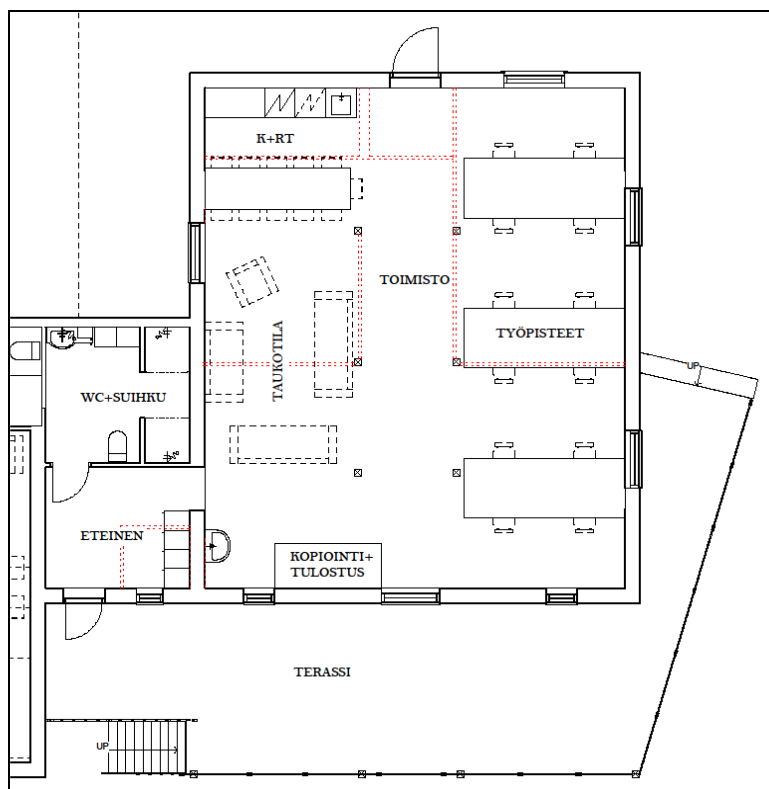
Toimistotilat suunniteltiin nykyisen kamarin (kuva 20), eli entisen karjahuoneen paikalle. Ajatuksena oli avartaa tilaa, niin että saataisiin toimistosta avaran tuntuinen ja suuremman oloinen. Etenkin matalan huonekorkeuden vuoksi tilaa haluttiin avartaa, jotta ahtauden tuntu ei olisi niin voimakasta.

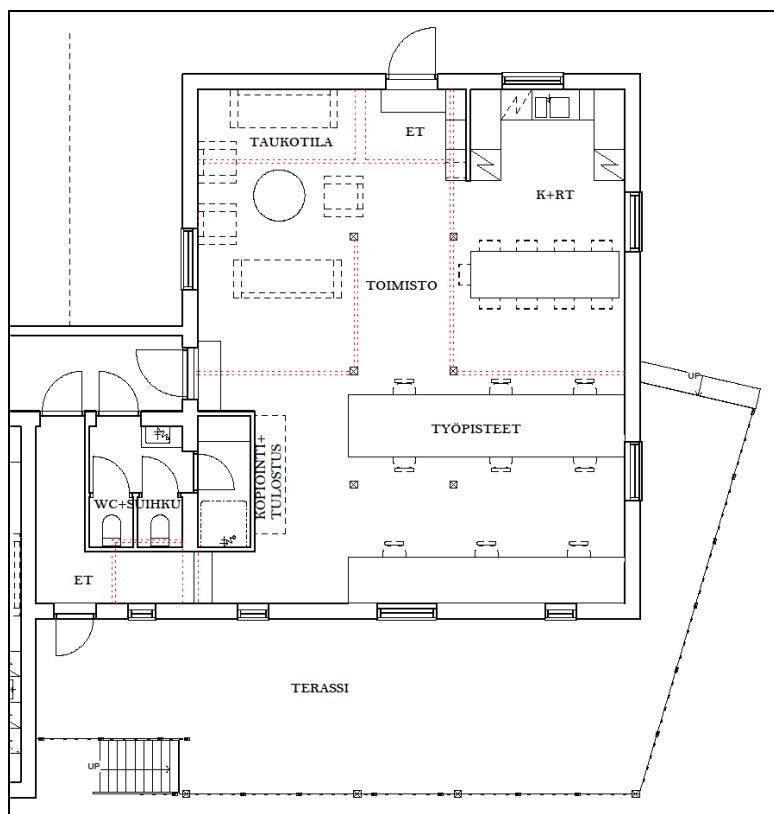
Kuva 20. Nykyisen kamarin eli entisen karjahuoneen pohjakuva lähtötilanteessa (Koivu 2023)

Toimistoa lähdettiin suunnittelemaan tilaohjelman pohjalta. Tilaohjelmaan kuuluu keittiö, ruokailutila, taukotila, työpisteet, kopiointi- ja tulostuspiste, eteinen, jossa säilytystilaa, wc sekä suihku, joka mahdollistaa peseytymisen esimerkiksi työmatkapyöräilijälle. Tilojen sijoittelua kokeiltiin eri tavoilla ja pohjista tehtiin eri versioita. (Kuva 21, kuva 22, kuva 23)

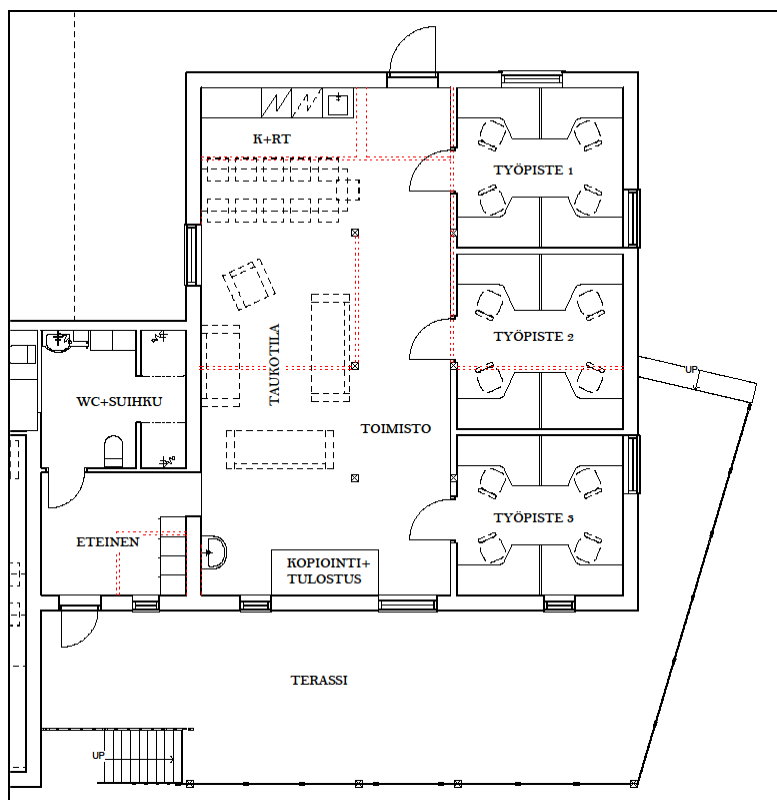
Toimiston tilat vaativat yhtenäisen isomman tilan, joka oli tässä tapauksessa helppo toteuttaa entisen karjahuoneen tiloihin. Nykyiset kevyet väliseinät on helppo purkaa, jonka myötä tilasta saa nopeasti avaramman. Jäljelle jää vain kantavat pilarit, jotka kannattelevat välipohjaa.

Kuva 21. Toimiston luonnos n:o 1 (Koivu 2023)

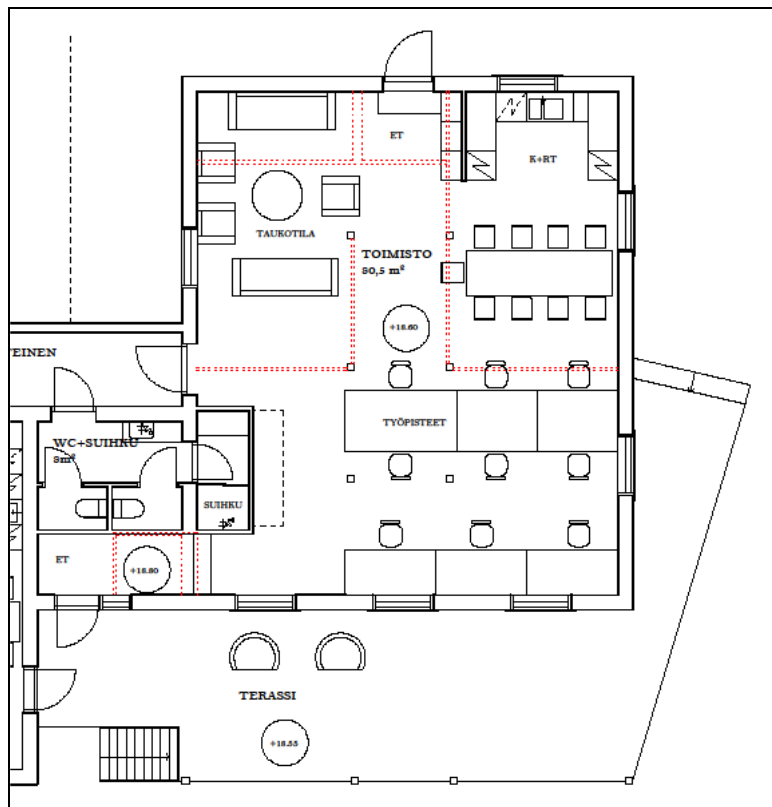

Kuva 22. Toimiston luonnos n:o 2 (Koivu 2023)

Kuva 23. Toimiston luonnos n:o 3 (Koivu 2023)

Kolmen luonnosvaihtoehdon ja tilaajan toivomien muokkausten jälkeen päädyttiin lopulliseen tilaratkaisuun (kuva 24).

Kuva 24. Toimiston lopullinen luonnospohjapiirros (Koivu 2023)

Toimiston pääeteinen sijoittuu tilan pohjoispäättyyn, josta pääsee helposti suoraan muihin tiloihin. Eteinen on rajattu väliseinällä keittiöstä, jotta saadaan säilytystilaa eteiseen.

WC- ja suihkutilat ovat lähellä vanhaa WC:tä, jotta vesi- ja viemäriputkistojen sijoittelu olisi helpompaa. Saniteettitiloja suurennetaan vastaamaan toimistotilan käyttäjien vaatimaa kapasiteettia. WC:n viereen sijoitetaan suihku, joka upotetaan toimiston puolelle wc:n tilanpuutteen vuoksi. Toimiston ja kylmän eteisen välissä on ennen ollut ovi, joka on tukittu. Oviaukko aukaistaan, jotta toimiston käyttäjät pääsevät kulkemaan WC-tiloihin sitä kautta. WC:n ja suihkun sijoittelu toteutetaan kylmän eteisen viereen, jotta toimiston käyttäjät ja myös airbnb-asunnossa vierailevat voisivat käyttää samaa saniteettitilaa. Suihku tarjoaa sekä airbnb-vierailijoille, että työmatkapyöräilijöille peseytymismahdollisuuden.

Toimiston työpisteet (Kuva 25) sijoitetaan toimistotilan kaakkoiskulmaan. Työpisteet ovat pöytäryhmiä, jotka sijoitetaan vapaaseen tilaan ilman väliseiniä tai muita näköesteitä. Tällä pyritään luomaan toimistotilasta avotoimisto, jossa on tarpeeksi luonnonvaloa. Luonnonvalon lisäämiseksi toimiston ikkunoita suurennetaan ja ne muutetaan yhdennäköiseksi rakennuksen muiden ikkunoiden kanssa.

Kuva 25. Havainnekuva toimiston työtilasta (Koivu 2023)

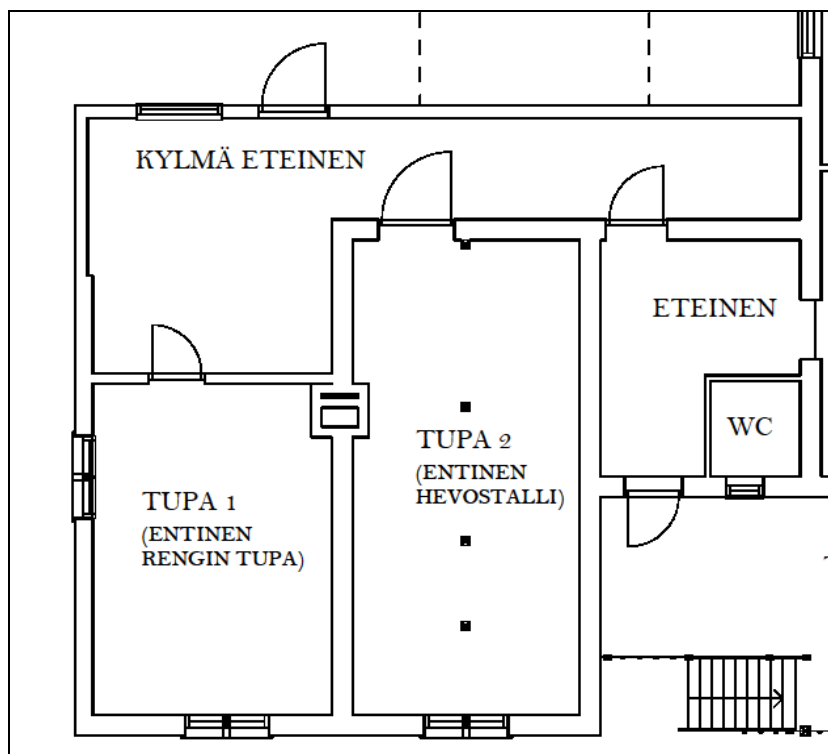
Keittiö- ja ruokailutila sijoitetaan tilan koillisnurkkaan ja se rajataan eteisestä pienellä väliseinän pätkällä. Näin ollen saadaan keittiöön oma nurkkaus sekä eteiseen rajattu eteisenurkkaus. Keittiön kalustus on lähestulkoon tavanomaisen kodin tapainen. Varusteina on uuni, astianpesukone sekä jääkaappi. Ajatuksena on se, että toimistossa työskentelevät voivat tehdä vaihtoehtoisesti itse lounaan työpaikalla, koska lähimpiin ruokapaikkoihin on matkaa reilut kymmenen kilometriä. Ruokapöytä on keittiön ja työpöytien välissä ja se toimii samalla myös kokouspöytänä. Taukotila sijoitetaan eteisen viereen, jotta sohvaryhmä olisi irrallaan muusta toiminnasta rauhallisen tauon takaamiseksi. (Kuva 26)

Kuva 26. Havainnekuva työpisteiden suunnalta taukotilaan (Koivu 2023)

5.2.2 Airbnb-asunnon ja saunan suunnittelu

Airbnb-asunto suunniteltiin nykyisten tupien (Kuva 27) paikalle, eli entisen rengin tuvan ja hevostallin paikalle. Tilat ovat nykyisellään kylmiä tai puolikylmiä eteisen mukaan lukien. Tilat muodostavat jo nykytilassaan itsessään mielenkiintoisen ja tunnelmallisen tilakokonaisuuden. Tunnelmaa korostaa raakapintaisen puun läsnäolo, eteisen koristelu vanhoilla työkaluilla sekä tupien maalaisromanttinen tyyli. (Kuva 28, kuva 29, kuva 30)

Kuva 27. Tupien pohjapiirustus lähtötilanteessa (Koivu 2023)

Kuva 28. Kylmä eteinen (Koivu 2023)

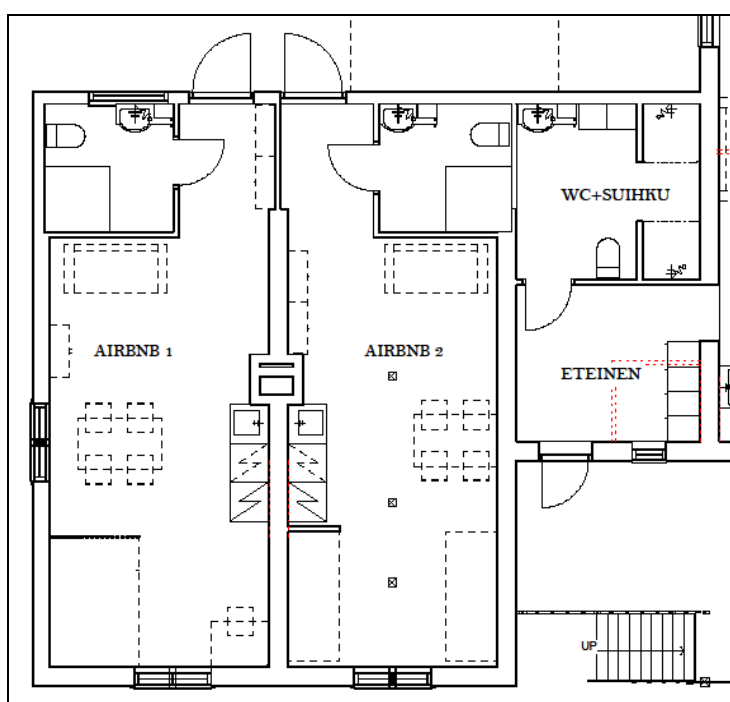
Kuva 29. Vanha rengin tupa (Koivu 2023)

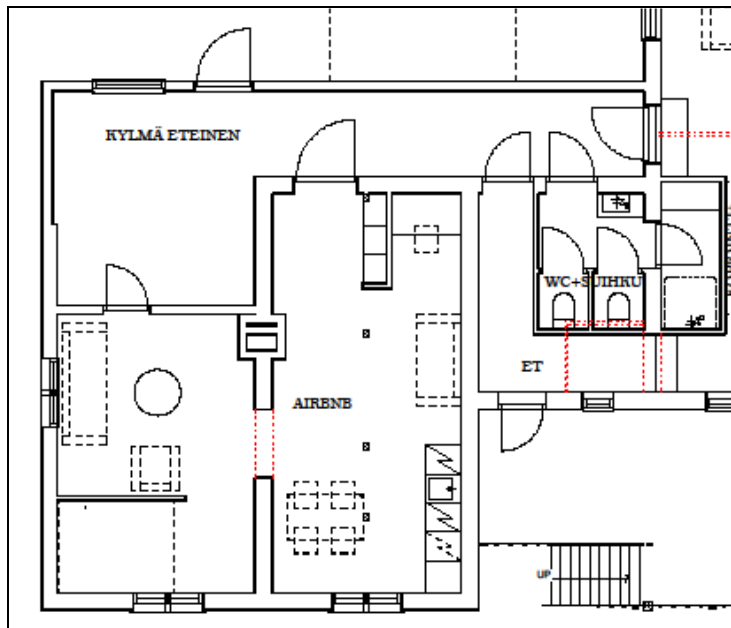
Kuva 30. Vanha Hevostalli (Koivu 2023)

Tilaajan toiveena oli kehittää näistä kolmesta tilasta majoituskäyttöön sopivia ratkaisuja. Tiloista päädyttiin suunnittelemaan Airbnb-asuntoja.

Tupiin hahmoteltiin erilaisia pohjaratkaisuja (Kuva 31, kuva 32). Aluksi vaihtoehtona oli kahden airbnb-asunnon suunnitelma, johon tulisi kuhunkin omat vessat ja suihkut. Suunnitelma muutettiin myöhemmin yhden asunnon vaihtoehdoksi.

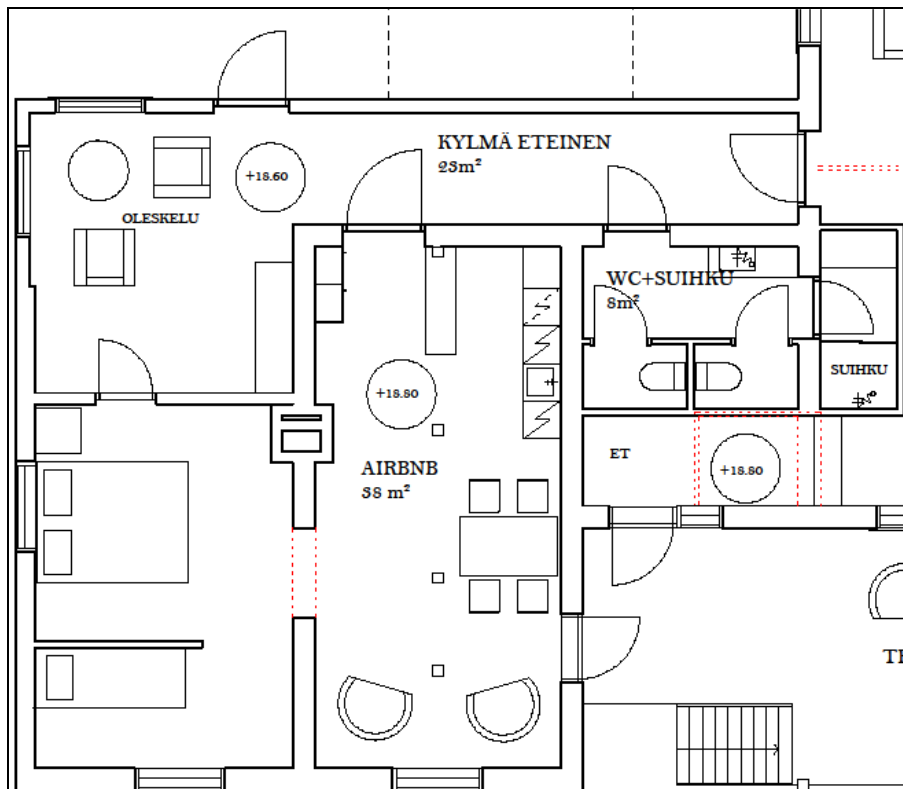

Kuva 31. Alkuvaiheen luonnos n:o 1 kahdesta airbnb-asunnosta (koivu 2023)

Kuva 32. Alkuvaiheen luonnos n:o 2 yhdestä airbnb-asunnosta (Koivu 2023)

Lopullisessa versiossa (Kuva 33) päädyttiin suunnittelemaan yksi tilavampi Airbnb-asunto kahden pienemmän sijaan. Tämä toteutetaan siten, että tupien väliseen kantavaan seinään aukaistaan aukko, jolla yhdistetään tuvat yhdeksi tilaksi. Asunnon kaakkoisnurkkaan lisätään ovi terassille, joka mahdollistaa ulkoilmassa oleskelemisen etenkin kesäaikaan. Molemmat olemassa olevat oven paikat säilytetään. Oikeanpuoleinen ovi on sisäänkäyntiä varten ja toinen jätetään reitiksi pohjoispuolen kylmään oleskelutilaan.

Kuva 33. Airbnb-asunnon lopullinen luonnospohjapiirustus (Koivu 2023)

Airbnb-asunnon suunnitelmaan kuuluu tavanomainen keittiö kaikkine tarpeellisine laitteineen sekä kalusteineen. Keittiön viereen sijoitetaan ruokailuryhmä ja asunnon kaakkoisnurkkaan kaksi riippukeinua. (Kuva 34) Makuupaikkoja on kolmelle henkilölle. Asunnon pohjoispuolelle kylmään eteiseen tehdään oleskelutilaa kesäkäyttöön. Oleskelutilaan avataan uusi ikkuna länsiseinälle ja pohjoisseinän ikkuna vaihdetaan suurempaan, jotta tilaan saataisiin lisää luonnonvaloa.

Airbnb-asunnon WC ja suihkutilat ovat yhteiset toimiston kanssa. Ratkaisu perustuu tilojen käyttöaikojen eroavuuteen sekä tilaohjelman budjettiin. Aikaisemmassa kahden asunnon suunnitelmassa olisi pitänyt vanhaan rakennukseen vetää uusia vesi- ja viemäriputkistoja, jotka olisivat aiheuttaneet paljon lisäkustannuksia sekä haasteita talotekniikan kuljettamisessa rakenteissa.

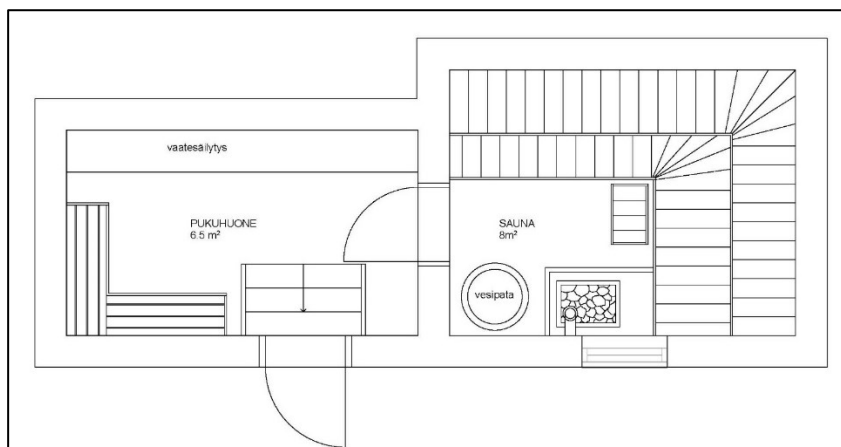
Kuva 34. Havainnekuva airbnb-asunnon keittiöstä ja olohuoneesta (Koivu 2023)

Sauna ja pukuhuone suunniteltiin airbnb-asunnon alapuolella sijaitsevaan kellariin. Kellari oli lähtötilanteessa tyhjänä ja koostui kahdesta eri tilasta. (Kuva 35) Pienemmän tilan seinät ovat betonipinnalla ja isomman, saunalle varatun tilan seinät ovat tiiltä. Molemmissa tiloissa on betonikatto ja lattia on maapinnalla. Saunatila (Kuva 36) suunniteltiin pääosin airbnb-asunnon käyttäjille, mutta sauna voisi olla myös toimiston käyttäjien saatavilla.

Kellarin huonekorkeus oli lähtötilanteessa noin kaksi metriä. Saunatilan mahdollistamiseksi maata kaivetaan pukuhuoneen ja saunan lattiasta, jotta huonekorkeus saadaan riittävän korkeaksi. Saunan huonekorkeus olisi hyvä olla 2000–2200 cm. Maanpinnan laskemisen myötä ulkopuolisen maanpinnan ja sisäpuolisen maanpinnan ero kasvaa, joten pukuhuoneeseen tehdään portaat sisäänkäynnille. Saunan seinät ja katto lisäeristetään, mikä taas pienentää huonekorkeutta entisestään. Lisäeristykseen aiheuttama rakenteen kasvu otetaan huomioon huonekorkeuden kannalta.

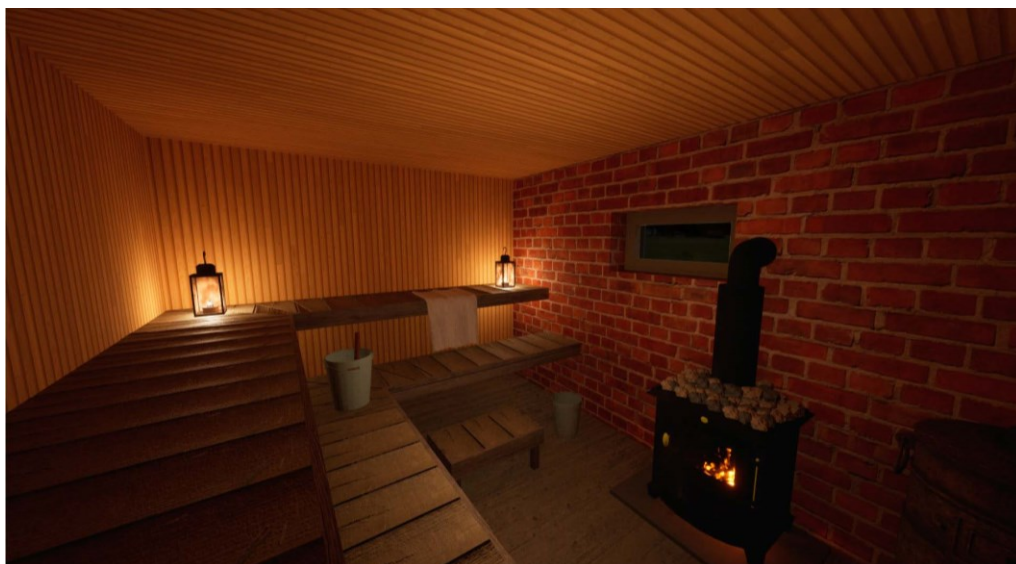

Kuva 35. Saunalle varattu tila lähtötilanteessa (Koivu 2023)

Kuva 36. Luonnospohjapiirustus saunatilasta (Koivu 2023)

Sisäänkäynti on rakennuksen eteläpuolelta pukuhuoneeseen ja saunaan kuljetaan pukuhuoneen kautta. Pukuhuoneessa on vaatesäilytystilaa sekä penkki pukeutumista ja vilvoittelua varten. Erillistä pesuhuonetta ei ole, vaan peseytyminen tapahtuu saunassa. Vesi tuodaan saunaan muualta, esimerkiksi puutarhaletkulla ja lämpimän veden saanti toteutetaan vesipadalla. Saunan kiuas on puulämmitteinen, joka tuo saunomiseen tunnelmaa ja liekkien loimua. (Kuva 37)

Kuva 37. Havainnekuva saunasta (Koivu 2023)

5.2.3 Juhlatilan suunnittelu

Juhlatila suunniteltiin toiseen kerrokseen navetan yliselle. Ennen vanhaan rakennettujen navetoiden ylisten tapaan kyseinen ylinen on ennen ollut heinävarastona. Lähtötilanteessa navetan ylisellä oli paljon vanhaa tavaraa ja tila toimi näin ollen varastotilana. (Kuva 38)

Kuva 38. Navetan ylinen lähtötilanteessa (Koivu 2023)

Juhlatilaa oli tarkoitus suunnitella muiden tilojen tavoin pienellä budjetilla ja vähäisin muutoksin. Navetan ylinen on pyritty säilyttämään rakenteiltaan ja pintamateriaaleiltaan lähestulkoon samanlaisena kuin lähtötilanteessa, sillä suunnitelmassa haluttiin säilyttää mahdollisimman paljon vanhoja elementtejä, jotka sopivat juhlatilan tunnelmaan hyvin. Tilan avaruuden vuoksi juhlatilasta tehtävä suunnitelma oli alusta asti hyvin selkeä, joten vaihtoehtoja tehtiin vain yksi. (Kuva 39)

Kuva 39. Juhlatilan lopullinen luonnospohjapiirustus (Koivu 2023)

Juhlatilan sisäänkäynti pysyy samassa paikassa yliselle menevän sillan päässä pariovina. Sisään tultaessa erityistä eteistä ei ole ja juhluvieras astuu suoraan juhlatilan ytimeen. Sisäänkäynnin vieressä on kuitenkin muutama naulakko, johon vieraat voivat jättää päällysvaatteitaan tai tavaroiitaan. Muuten juhlatila on pääosin pöytäryhmien muodostamaa yhteistä tilaa lukuun ottamatta tarjoilupöytää, joka on hieman erillään muista pöydistä. Tällä ratkaisulla pyritään siihen, että tila olisi vapaamuotoinen ja vapaasti muokattavissa suurimmilta osin. Pöytäryhmät ovat siirrettävissä vapaasti halutuille paikoille ja sivuun, esimerkiksi esiintymislavan tai tanssilavan muodostamiseksi.

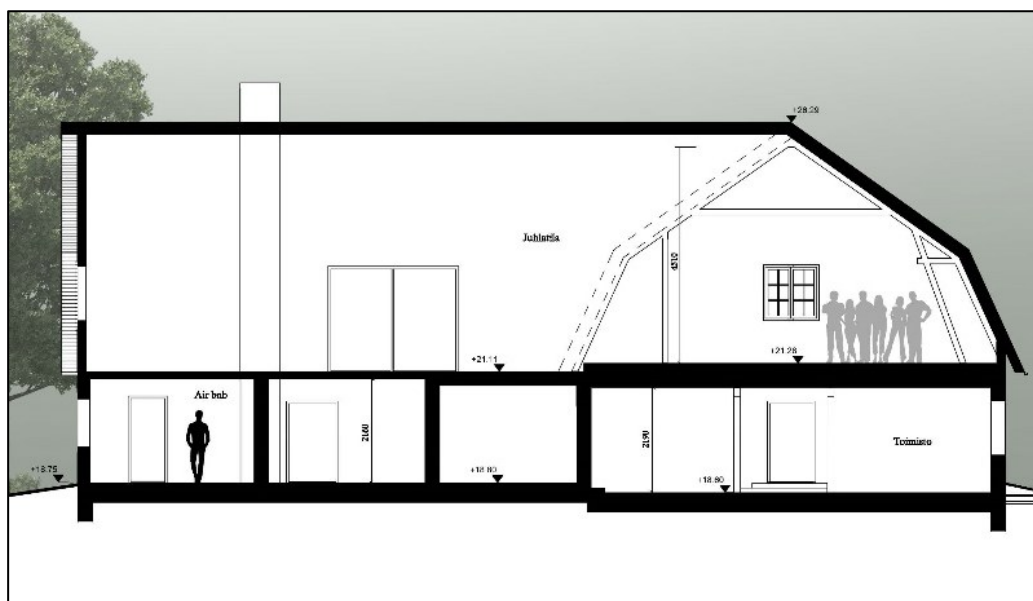
Ylisen pinnat pysyvät entisellään ja ne vain siistitään. Joitakin kohtia, esimerkiksi irronneita lattialautoja täytyy kuitenkin parannella, mutta muutokset ovat hyvin vähäisiä ja niitä ei välttämättä edes huomaa. Olemassa olevat ikkunat säilytetään, mutta niiden lisäksi länsi- ja eteläpäätyihin lisätään toiset samanlaiset ikkunat luonnonvalon lisäämiseksi. (Kuva 40)

Kuva 40. Tuleva näkymä juhlatilan pohjoisosasta (Koivu 2023)

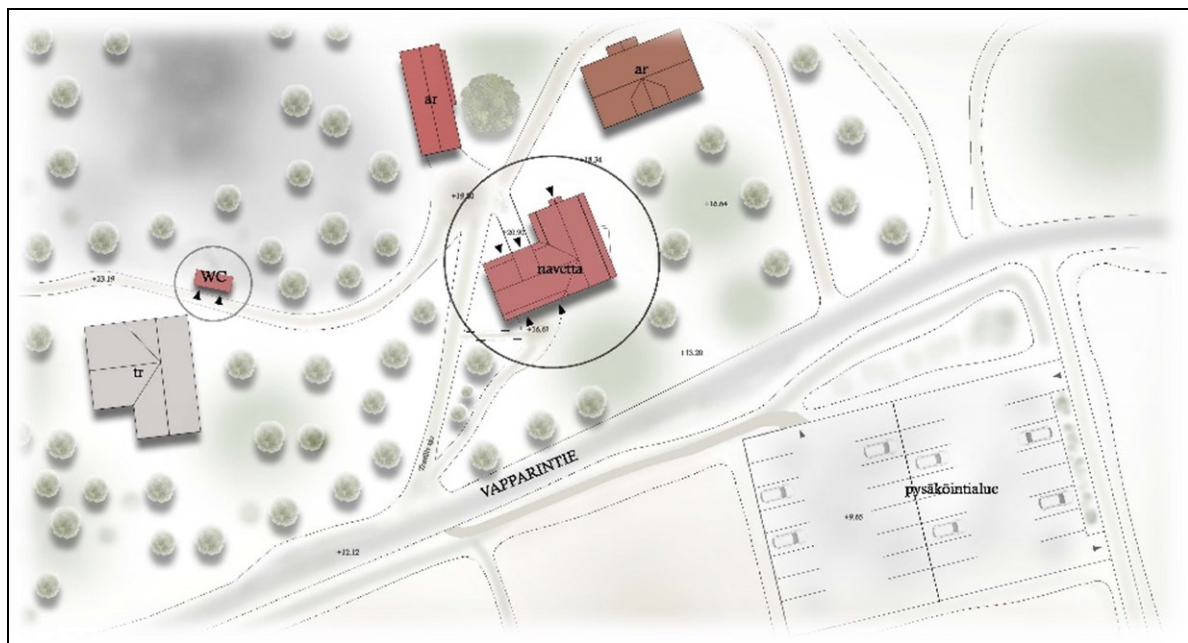
Juhlatilan maksimaalisen henkilökapasiteetin ja sopivan väljyyden varmistamiseksi päädyttiin siihen ratkaisuun, että mahdolliset juhlaruuat ja isommat tarjoiltavat tulee järjestää ulkopuolisesti. Juhltilassa ei ole riittävästi tilaa omalle keittiölle, joka myös lisäisi haasteita ja kuluja talotekniikan puolesta. Juhlatilan kapasiteetti on 93 henkilöä.

Leikkauskuvasta (Kuva 41) käy ilmi, miten rakennuksen mansardikatto sopii juhlatilatarkoitukseen suuren tilavuuden ja korkean tilan tuoman arvokkuuden vuoksi. Juhlatilan korkeus on noin neljä ja puoli metriä. Kattokulman vuoksi tilan reunoilla on alle 1600 cm korkeita tiloja, mutta tämä ei aiheuta ongelmia. Pöytäryhmien sijoittelussa on vain huomioitava se, että reunimmaisat penkit ovat tarpeeksi kaukana vinosta katosta ja etenkin vanhoista kattoristikosta.

Kuva 41. Leikkaus A-A (Koivu 2023)

Aluksi suunnitelmana oli, että juhlatilaa käyttävät henkilöt käyttäisivät toimisto- ja airbnb-tilan wc:tä. Ongelmaksi muodostui kuitenkin se, että käyttäjiä voisi olla yhtä aikaa liian paljon ja airbnb-huoneiston yksityisyys saattaisi kärsiä merkittävästi. Wc:n osalta päädyttiin ratkaisemaan asia niin, että juhlatilan käyttäjille rakennetaan oma ulko-wc hieman kauemmaksi rakennuksesta. (Kuva 42)

Kuva 42. Juhlatilan wc kuvassa vasemmalla ja (Koivu 2023)

Ylinen on eristämätöntä kylmää tilaa, joten juhlatilan käyttäminen ajoittuisi toukokuusta syyskuuhun. Juhlatilan pysäköinti toteutetaan Rakennuksen eteläpuolella olevalla pellolla.

6 POHDINTA

Tiilinavetan muuttaminen moneen eri käyttötarkoitukseen tuntui ajatuksena mielenkiintoiselta ja varsin erilaiselta vaihtoehdolta opinnäytetyön aiheeksi. Työn aloittaminen tuntui aluksi haastavalta, sen moniulotteisuuden vuoksi. Työn aloittaminen konkretisoitui, kun vierailin kohteessa ja sain paremman käsityksen siitä, mitä tilaaja haluaa ja mitä tullaan tekemään. Itsenäinen työskentely tuntui ajoittain haastavalta, kun taustalla ei ollut toimistoa tai muuta organisaatiota. Ohjaajan merkitys tällaisessa opinnäytetyössä tuntui tärkeältä.

Navetan muutossuunnitelmat saatiin tehtyä tilaajan toiveiden mukaisesti. Suunnitelmat tehtiin luonnoskuvatasolle. Aikataulun ja työn rajaamisen vuoksi suunnittelusta jäi paljon myöhemmin työstettäväksi. Esimerkiksi rakenteiden korjaus- ja muutossuunnittelu oli aiheita, joihin olisin halunnut perehtyä syvällisesti. Työn edetessä huomasin, että vanhan navetan korjaussuunnittelu kokonaisuudessaan vaatii hyvin paljon tietoa, taitoa ja perehtymistä aiheeseen.

Opinnäytetyössäni tein huomioita, jotka varmasti koskettavat myös monia muita samankaltaisia korjaussuunnittelukohteita. Yksi iso huomioitava asia vanhojen navettarakennusten korjaussuunnittelussa on matala huonekorkeus, joka rajoittaa suunnittelutyötä ja tilankäyttöä. Matalan huonekorkeuden korottaminen tällaisessa kohteessa tuo sekä suunnitelmiin että korjausrakentamiseen paljon lisää työtä. Työssäni olen tiedostanut matalan huonekorkeuden, mutta sen aiheuttamat muutokset suunnittelussa jäävät myöhempään vaiheeseen suunnittelun osalta.

Koen, että suunnitelmani kokonaisuudessaan on onnistunut. Pohjaratkaisut ovat selkeitä ja järkeviä. Pystyin huomioimaan tilaajan toiveen siitä, miten pienillä muutosratkaisuilla saadaan aikaan isojakin muutoksia. Työ tuntui mielekkäältä sen merkityksellisyyden vuoksi, sillä suunnitelmat kohottavat lähes käyttämättömänä olleen rakennuksen kokonaisilmettä ja käyttöarvoa.

LÄHTEET

PAINETUT LÄHTEET

Lappalainen, Jussi Tapani (toim.) 1995. Kaksikerta 2. Saaret, ihmiset, vaiheet. Turun Maakuntamuseo

Narjus, Raimo. 1995. Kaksikerta 1. Kaksikertaa kiertämässä eilen ja tänään. Kaksikerta-seura

DIGITAALISET LÄHTEET

Kakskertaseura Ry 2016. 2X Kesäkuu. Verkkojulkaisu.
<http://www.kakskertaseura.fi/files/pdf/4745/2X%5F1%5F2016%20nettiin.pdf>. Viitattu 19.12.2023.

Latva, Jenni 2020. Kalevan navetan vintin taidetila. Digikuva. Kulttuuritoimitus.
<https://kulttuuritoimitus.fi/artikkelit/artikkelit-kuvataide/kauan-odotettu-taide-ja-kulttuurikeskus-kalevan-navetta-avasi-vihdoin-ovens-seinajoella/>. Viitattu 15.5.2024.

Portman, Anders 2022. Qvidja gårdin vanhasta navetasta muutettu hevostalli. Digikuva. Saatsi blogi.
<https://www.saatsi.fi/hevostalli-qvidja-gard/>. Viitattu 17.5.2024.

Portman, Anders 2022. Näkymä hevostallin sisältä. Digikuva. Saatsi blogi.
<https://www.saatsi.fi/hevostalli-qvidja-gard/>. 17.5.2024.

Puustjärvi, Eeva 2018. Maa- ja kotitalousnaiset. Kymmenen tarinaa kivistä. Verkkojulkaisu.
https://www.proagria.fi/uploads/10_tarinaa_kivesta_0_2022-06-13-161640_yxeo.pdf, Viitattu 20.4.2024.

Saatsi, Emilia ja Pekka 2021. Kivinavetan pelastaminen-Osa 2. Saatsi blogi. 21.3.2021.
<https://www.saatsi.fi/blogi/kivinavetan-pelastaminen-osa-2/>. Viitattu 15.4.2024.

Satava-Kakskerran osayleiskaava 2019. Kaavaselostus. Verkkojulkaisu.
https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/kaavaselostus_satava_kaks-kerta_2019_11_26.pdf. Viitattu 10.12.2023.

Tervo, Johannes 2020. Kalevan navetta. Digikuva. Maaseudun tulevaisuus.
<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/lukemisto/6ca4b4db-9ffe-5c60-979e-ccd9ada1e909>. Viitattu 15.5.2024.

Vettervik, Johannes 1698. Pennilän tiluskartta vuodelta 1698. Digikuva. Päijännebitti.fi
<http://www.paijannebitti.fi/metsakartat/05parainen.htm>. Viitattu 10.12.2023.

KUVALUETTELO

Kuva 1 Kalevan navetta (Johannes Tervo 2020)

Kuva 2. Kalevan navetan vintin taidetila (Jenni Latva 2020)

Kuva 3. Qvidja gårdin vanhasta navetasta muutettu hevostalli (Anders Portman 2022)

Kuva 4. Näkymä hevostallin sisältä (Anders Portman 2022)

Kuva 5. Sijaintikartta (Koivu 2024)

Kuva 6. Pennilän tiluskartta vuodelta 1698 (Vettersvik 1698)

Kuva 7. Navetan uusittu peltikatto (Koivu 2023)

Kuva 8. Navetan tiiliseinää (Koivu 2023)

kuva 9. Navetan karjahuone nykytilassa (koivu 2023)

Kuva 10. Alueen rakeisuuskaavio, Yli-Penilän tila merkittynä kaavioon punaisella värillä (Koivu 2023)

Kuva 11. Pihatie navetalle (Koivu 2023)

Kuva 12. Näkymä navetan terassilta etelään. (Koivu 2023)

Kuva 13. Näkymä navetan yliseltä etelään, josta voi nähdä pilkahduksen merta (Koivu2023)

Kuva 14. Tutustumiskäynnillä kohteessa (Koivu 2022)

Kuva 15. Vanhat muutospiirustukset vuodelta 1986 (Pentti Paavola 1986)

Kuva 16. Räjätyskuva Revit-mallista (Koivu 2023)

Kuva 17. Tontinkäyttösuunnitelma

Kuva 18. Ensimmäisen kerroksen pohjapiirros lähtötilanteessa (Koivu 2023)

Kuva 19. Vanhan navetan käyttämätöntä eteistilaa (Koivu 2023)

Kuva 20. Nykyisen kamarin eli entisen karjahuoneen pohjakuva lähtötilanteessa (Koivu 2023)

Kuva 21. Tomiston luonnos n:o 1 (Koivu 2023)

Kuva 22. Toimiston luonnos n:o 2 (Koivu 2023)

Kuva 23. Toimiston luonnos n:o 3 (Koivu 2023)

Kuva 24. Toimiston lopullinen luonnospohjapiirros (Koivu 2023)

Kuva 25. Havainnekuva toimiston työtilasta (Koivu 2023)

Kuva 26. Havainnekuva työpisteiden suunnalta taukotilaan (Koivu 2023)

Kuva 27. Tupien pohjapiirustus lähtötilanteessa (Koivu 2023)

Kuva 28. Kylmä eteinen (Koivu 2023)

Kuva 29. Vanha rengin tupa (Koivu 2023)

Kuva 30. Vanha Hevostalli (Koivu 2023)

Kuva 31. Alkuvaiheen luonnos n:o 1 kahdesta airbnb-asunnosta (koivu 2023)

Kuva 32. Alkuvaiheen luonnos n:o 2 yhdestä airbnb-asunnosta (Koivu 2023)

Kuva 33. Airbnb-asunnon lopullinen luonnospohjapiirustus (Koivu 2023)

Kuva 34. Havainnekuva airbnb-asunnon keittiöstä ja olohuoneesta (Koivu 2023)

Kuva 35. Saunalle varattu tila lähtötilanteessa (Koivu 2023)

Kuva 36. Luonnospohjapiirustus saunatilasta (Koivu 2023)

Kuva 37. Havainnekuva saunasta (Koivu 2023)

Kuva 38. Navetan ylinen lähtötilanteessa (Koivu 2023)

Kuva 39. Juhlatilan lopullinen luonnospohjapiirustus (Koivu 2023)

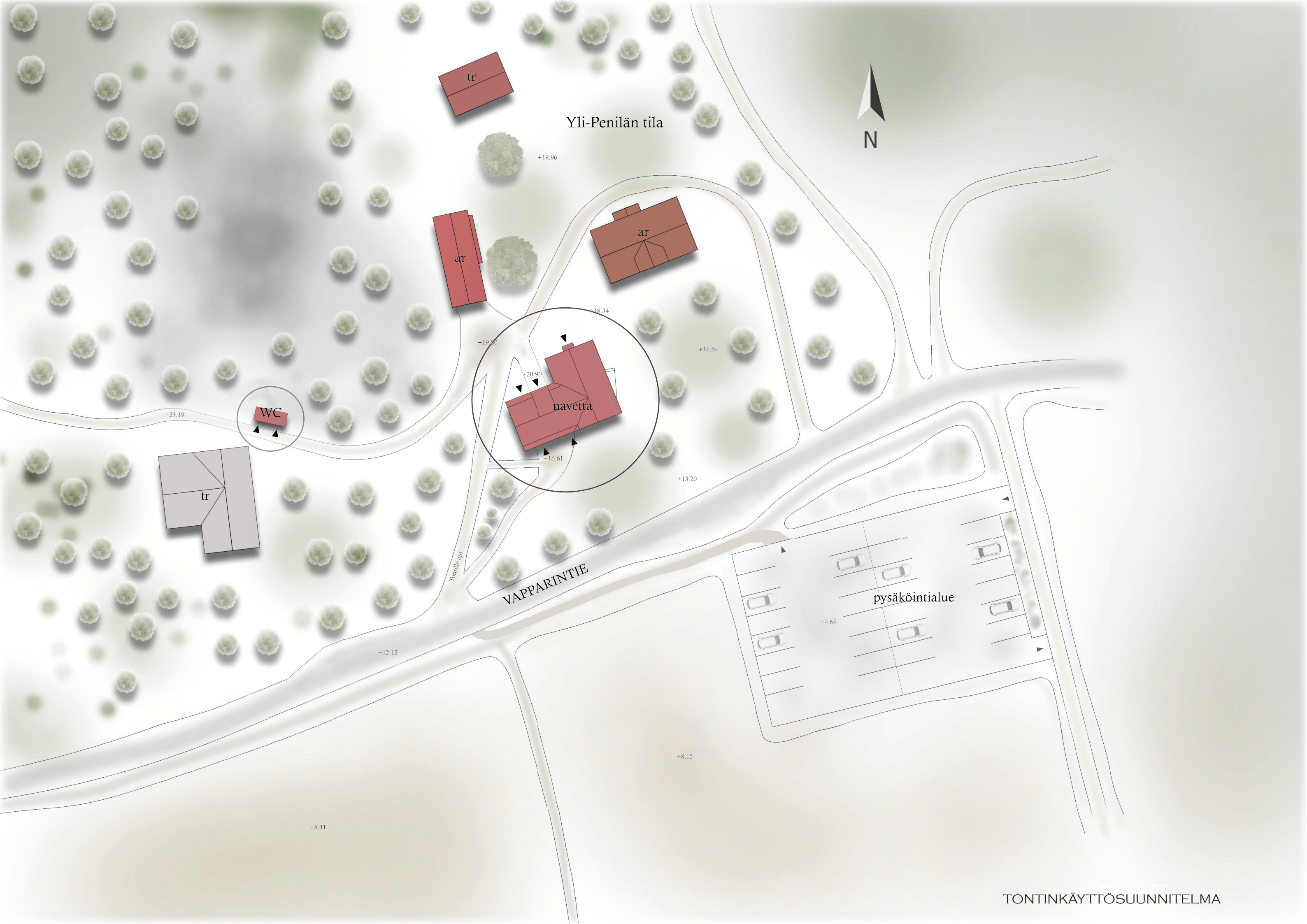
Kuva 40. Tuleva näkymä juhlatilan pohjoisosasta (Koivu 2023)

Kuva 41. Leikkaus A-A (Koivu 2023)

Kuva 42. Juhlatilan wc kuvassa vasemmalla ja (Koivu 2023)

LIITTEET

Planssipienennökset

Yli-Penilän tila

N

navetta

ar

tr

ar

WC

tr

pysäköintialue

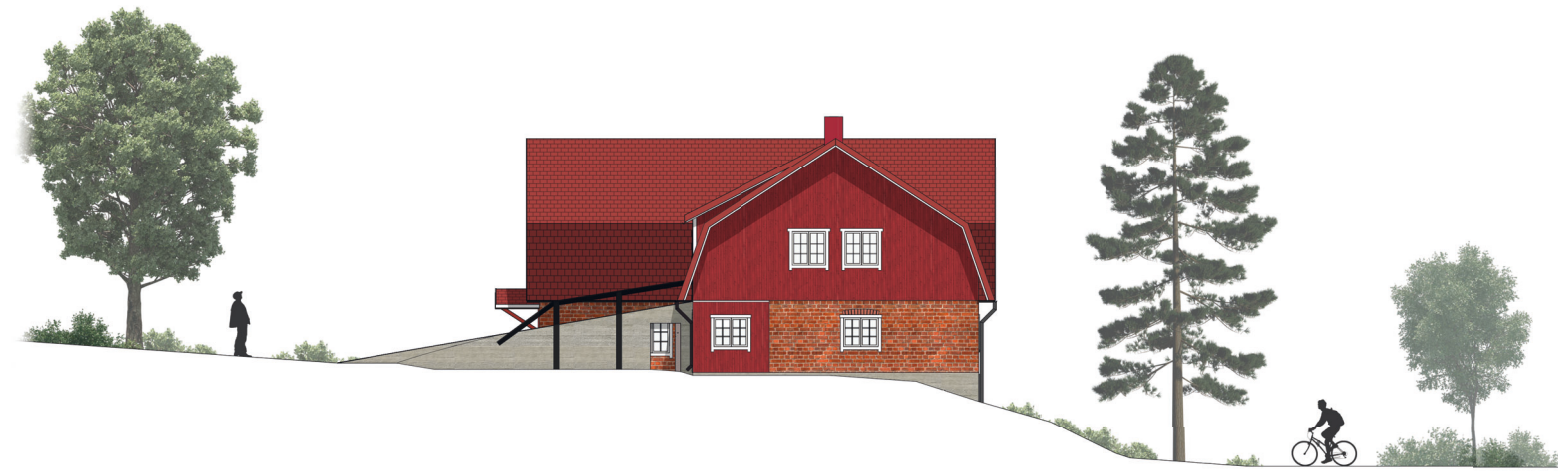
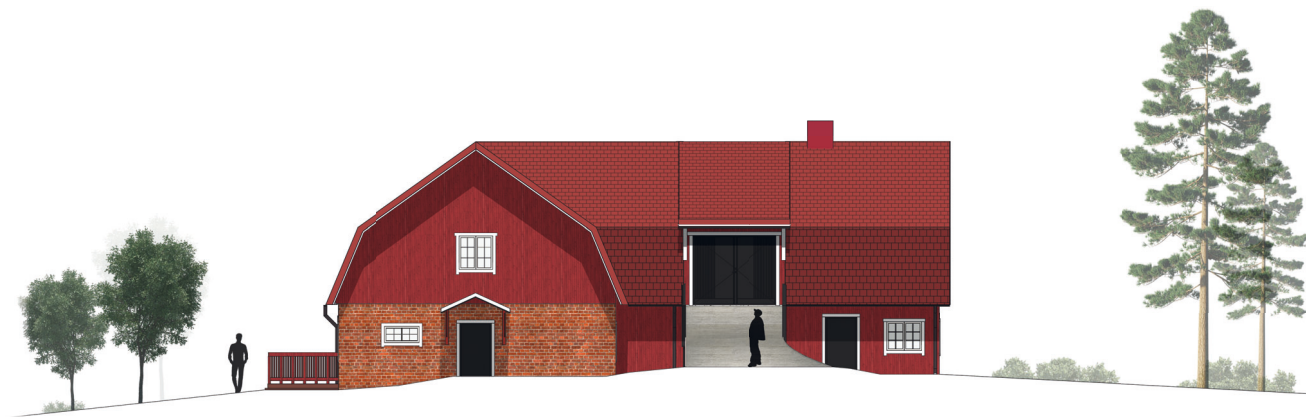
VAPPARINTIE

Tontille ajo

TONTINKÄYTTÖSUUNNITELMA

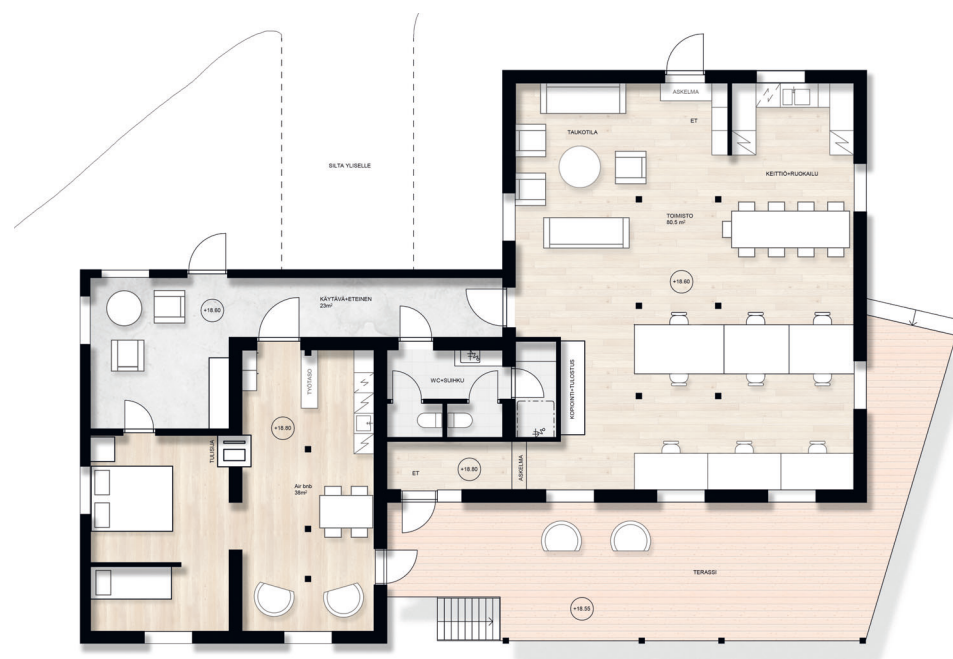

NÄKYMÄ ULKOA ETELÄSTÄ

JULKISIVUT POHJOISEEN JA ETELÄÄN

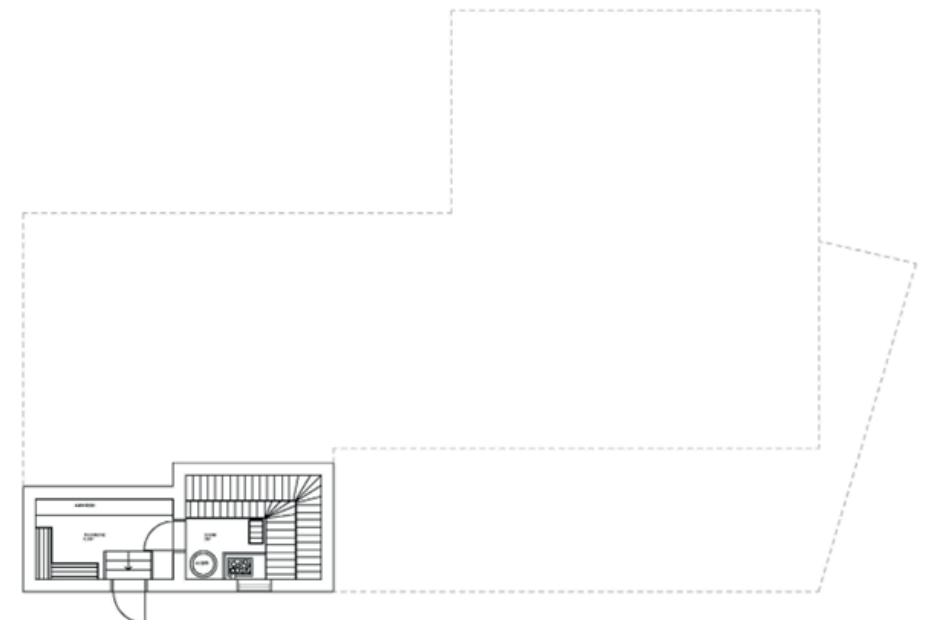
JULKISIVUT LÄNTEEN JA ITÄÄN

1. KERROKSEN POHJAPIIRUSTUS

2. KERROKSEN POHJAPIIRUSTUS

KELLARISAUNAN POHJAPIIRUSTUS

LEIKKAUSPIIRUSTUS A-A

LEIKKAUSPIIRUSTUS B-B

NÄKYMÄ AIRBNB-ASUNNOSTA

NÄKYMÄ JUHLATILASTA

NÄKYMÄ TOIMISTOSTA